

Posudek vedoucího bakalářské práce

Vojtěch Výravský: Kantova teorie estetiky. Vztah pravidel a svobody v hudbě

Posudek vypracoval: Mgr. Martin Vrabec, Ph.D.

Jak napovídá název bakalářské práce, autor si v ní klade za cíl „analyzovat prostřednictvím Kantovy estetické teorie vztah pravidel a svobody v hudbě“ (s. 5), zároveň se však snaží právě na příkladu hudby vyjasnit některé paradoxy a ambivalence Kantovy teorie. Oba tyto úkoly jsou relevantní a v práci se je daří naplnit.

Ve 3. kapitole (ve skutečnosti jde o první kapitolu po krátkém Úvodu) autor představuje Kantovu analýzu soudů vkusu a jejich podmínek možnosti. K této kapitole nemám obsahových námitek, autor prokazuje, že Kantův obtížný text dobře pochopil a dokáže ho přehledně a věrně zrekapitulovat.

Ve 4. kapitole se za pomoci sekundární literatury snaží vyjasnit, jakou roli v estetickém posuzování hraje rozvažování a s ním spojená pravidla (resp. pojmy). Autor zde – stejně jako v následujících kapitolách – sekundární literaturu smysluplně využívá, nejedná se jen o povinnou „výplň“. Této kapitole bych vytkl jen dvě věci: 1) Rogersonovo řešení problému „svobodné souhry obrazotvornosti a rozvažování“, jež tvoří pointu této kapitoly, je jen naznačeno, aniž by dostalo konkrétnější obrysy. Tento jen letmý náčrt přesto slouží jako dostatečný odrazový můstek k úvahám v další kapitole, což bylo také jeho hlavním účelem. 2) Tato kapitola končí příliš náhle, bez plynulého přechodu k další kapitole.

Pátá kapitola je vrcholem práce, autor v ní jednak přesvědčivě obhajuje tezi, že i hudba vyjadřuje estetické ideje. Přichází dále s řešením hlavní otázky práce, totiž co je oním jednotícím principem uměleckého díla, jež mu dává pravidelnost bez explicitního pravidla. Tímto principem je podle autora právě estetická idea a je třeba ocenit, že argumentačním zdůvodnění této teze je samostatnou úvahou, která již překračuje sekundární literaturu. K této kapitole mám jen jednu drobnou výtku: Čtenáři by se mohlo zdát, že si autor v jedné pasáži protiřečí, když na jednu stranu tvrdí, že „Kant na tomto místě [tj. při rozlišení jednotlivých uměleckých druhů – M.V.] přejímá teorii hudby, která byla v 17. a 18. století velice živá, totiž tzv. afektovou teorii“ (s. 27), na druhou stranu však říká, že „podle Schuellera (a pravděpodobně i podle Kanta, ačkoli se vyjadřuje dosti nejasně) není učení o afektech s krásným uměním kompatibilní... Celá afektová teorie tak musí být z Kantovy estetiky vyřazena...“ (s. 28). Řešení tohoto rozporu se pozorný čtenář dočká až

na s. 33 („Kant podle Schuellerera při tomto svém pokusu hodnotil krásná umění v rozporu se svými principy.“).

Celkově má práce jasnou a logickou strukturu, autor se vyjadřuje kultivovaně a přesně, správně odkazuje a cituje, pracuje s anglicky psanou sekundární literaturou a přihlíží k německému originálu Kantova textu. Je jen škoda, že při závěrečném spěchu zůstalo v práci několik překlepů (především v Úvodu a v Seznamu literatury) a že se posunulo číslování kapitol, takže neodpovídá odkazům v samotném textu (např. „my již ze druhé kapitoly víme...“ s. 32, ve skutečnosti jde o 4. kapitolu).

I přes uvedené drobné výtky převážně formálního charakteru doporučuji práci k obhajobě a navrhuji hodnotit ji známkou **v ý b o r n ě**.

V Praze dne 31. 8. 2016